

УДК 37.013.42

Л. Г. Харченко

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД ДО ВИХОВАННЯ ХЛОПЧИКІВ

Протягом тривалого часу суспільство наполегливо намагалося переконати всіх у тому, що хлопчики й дівчатка однакові. Головна проблема виховання хлопчиків полягає в тому, що ніхто не знає, як їх сьогодні виховувати. Виховувати синів у наш час набагато складніше. Світ дуже змінився: родини відмовилися від авторитарних методів виховання, коли батьки відповідали за все, рішення не обговорювалися, а діти дотримувалися встановлених правил, майже не пручаючись. У сучасній родині батьки намагаються взяти на себе керівництво, але їм не зовсім зрозуміло як саме це робити. Правила, навіть якщо вони наявні, неминуче порушуються й починає правити хаос. Батьки примушують своїх дітей робити вибір надто рано, установлюють дуже сумнівні й неясні рамки можливого й межі допустимого і, більше того, бувають непослідовними в дотриманні цих вигаданих правил.

Різниця між дівчатками й хлопчиками проявляється дуже рано, достатньо відвідати будь-який дитячий садок і провести спостереження за поведінкою тих та інших. Дуже часто дорослі неправильно розуміють, що стоїть за їхніми вчинками. *Як результат* – неправильно на них реагують.

Дівчатка весь час виконують якісь завдання або доручення, хлопчики ходять без діла або влаштовують сутички. Хлопчики орієнтовані на опанування вертикального й широкого горизонтального простору: паркани, дерева, підвали, ями, будівництво. Крім того, вони часто втручаються в ігри дівчаток. У початковій школі хлопчики зазвичай недбало ставляться до навчання й не завжди сумлінно виконують завдань. Свої думки висловлюють односкладними реченнями, мало читають. У старших класах уникають занять в інтелектуальних гуртках і секціях, ігнорують диспути й концерти, роблять вигляд, що їх взагалі нічого не турбує. Проявляють невпевненість у стосунках з протилежною статтю й не знають як звернути на себе увагу дівчаток.

Австралійський психолог Стіф Біддалф [1], психологи До і Джоан Еліум [2] виділяють кілька періодів розвитку хлопчиків: перший – від народження до 6 років; другий – перехідний період (5 – 8 років); третій – з 6 до 14 років; четвертий – з 14 до 18 років; п'ятий – з 18 до 27 років; шостий – з 27 до 35 років – пошук своєї глибинної чоловічої сутності.

Часові межі цих періодів достатньо умовні, оскільки є хлопчики, які випереджають свій календарний вік, і є «ті, які відстають». Не варто дивуватися, що якийсь період починається в хлопчика раніше, а якийсь – пізніше.

Мета нашої статті – розглянути вік відкриттів, наслідування й повторів (від народження до 6 – 7 років) і зробити акцент на гендерних аспектах у вихованні хлопчиків цієї вікової групи.

Головне в житті хлопчика з народження до 6 років – відкрити для себе навколишній світ і зрозуміти його. *Це вік відкриттів, наслідування й повторів.* З тієї першої миті, коли хлопчик раптом знаходить у себе пальці на руках і ногах, кожна найдрібніша крупинка й кожна найменша плямка ретельним чином досліджуються. Якщо батьки хочуть, щоб їхній хлопчик розвивався швидше й опановував цей світ, важливо докласти зусилля: розповідати й пояснювати все, що роблять дорослі.

Більше ніколи в житті світ не здається таким привабливим. Уперше в житті хлопчик здійснює *дивовижні подвиги*: хватає брязкальце, кидає м'яч, стрибає на одній ніжці, звисає, і він буде повторювати це знову й знову, поки ця дія не стане його невід'ємною частиною. Ці *перші сенсорні враження* здійснюють незгладний вплив на фізичний та емоційний розвиток хлопчика. Коли хлопчик починає впізнавати назви предметів, які він знайшов, починають розвиватися пам'ять, мовлення й мислення.

У цей період необхідний *захист* від:

- впливів зовнішнього середовища. Дитині потрібен час, щоб адаптуватися до температурного режиму, освітлення, нової їжі, звуків нового для нього світу;
- стресу, який є чинником культури нашого суспільства: руйнівний вплив телевізійних передач, засилля яскравих фарб і картин у кімнаті, де мешкає малюк.

Кожний хлопчик росте із своєю швидкістю: він розвивається в суворій відповідності із закладеною в нього програмою, яка визначає його стать, форми тіла й впливає на його темперамент. Фізіологічно він розвивається в батьків на очах, незалежно від того, що вони роблять. *Це вік зворотно-поступового руху.* Розвиток хлопчика в ці роки відбувається дуже нерівномірно. Перш ніж настане новий етап вікового розвитку (опанування нового словникового запасу, оволодіння новими моторними навичками, переживання нових почуттів), він нібито «призупиняється», навіть відступає трохи назад у своєму розвитку. У цей період потрібно просто не квапити події й допомагати йому: самостійно одягатися, навіть якщо він гарно це робить раніше сам, налагодити взаємини з друзями, якщо раптом вони стали конфліктними. Після цієї невеликої зупинки хлопчик несподівано здійснює різкий стрибок у своєму розвитку. Одна мама вдало назвала таку модель зростання «феноменом рогатки». Відступати перед ривком уперед закладено в хлопчиках природою [3].

Уже з народження хлопчики багато в чому відрізняються від дівчаток. Немовлята-хлопчики більш активні, вони частіше кричать і більше схильні до досліджень навколишнього світу. Хлопчики на 2 – 3 місяці пізніше, ніж дівчатка, починають ходити, на 4 – 6 місяців пізніше

починають говорити, при народженні в хлопчиків частіше, ніж у дівчаток, спостерігаються різні ускладнення [4]. Їх складніше налякати, вони просто не знають, що таке страх.

Виховувати хлопчиків *тільки* жінці значно складніше, хоча це час, коли хлопчик *міцніше всього зв'язаний з матір'ю*. Їхня активність, рухомість, дослідницький характер постійно припиняються матір'ю. Хлопчикам дозволяють подовгу плакати, при цьому їх не заспокоюють, а критикують за невідповідну чоловічу поведінку. Хлопчики бігають, стрибають, борються й уявляють себе то танком, то літаком. Якщо хлопчик щось буде, то намагається побудувати структуру велику за розміром і більш високу, ніж у хлопчика по сусідству.

У віці від 1,5 до 3 років малюк зіштовхується з *конфліктом сорому-сумніву*. Якщо батьки підбадьорюють малюка, розуміючи необхідність спроб і помилок, хлопчик з упевненістю береться за все нові й нові завдання. Якщо ж батьки обмежують його активність, хлопчик починає соромитися самого себе й сумніватися у власних можливостях. Якщо в дитини виникають проблеми в поведінці: кусається, лигається, обзивається, цілком вірогідно, що в родині відбулися певні зміни: або змінився режим дня, або ускладнилися стосунки в батьків, тобто відбулися зміни у звичному розпорядку життя [6].

При спілкуванні хлопчики штовхаються, дають стусанів один одному, чим дратують дорослих, але так вони розвивають силу, зосередженість і вибудовують ієрархію взаємин. Важливо вчити хлопчиків більше користуватися словами, а не рухами. Використання слів допомагає нарощувати нервові зв'язки в частинах мозку, яких за природою хлопчики мають менше, ніж дівчатка.

Прихід у групу дитячого садочка новенького хлопчика зустрічають байдуже й приймають у гру тільки у випадку, якщо вирішать, що він може бути корисним. Наприкінці дня хлопчики не знають ні імені, ні подробиць про новенького, але вже розуміють, наскільки він гарний у грі.

Якщо в новенького хлопчика наявні певні недоліки або каліцтва, то з боку ровесників він стає об'єктом насміхань. Дорослі від хлопчиків вимагають відповідності ідеалу, відсутнього в житті (тому що вдома виховує мама, у школі – учителька), та й не по плечу цей ідеал багатьом хлопчикам.

Гра для хлопчика – «справа життя», до неї потрібно ставитися з повагою, намагаючись по можливості не переривати. Це особливо важливо ще й тому, що в грі хлопчик відпрацьовує всі неприємності, розчарування й сильні почуття, які йому доводиться випробовувати протягом кожного дня. Але по-справжньому зрозуміти як грати разом хлопчики не можуть до 5 років. Дуже важливо навчити дитину ділитися тим, що в нього є, але в цьому віці їм необхідно про це нагадувати.

Потреби. У цей віковий період хлопчику необхідна *близькість*. Існує думка про те, що якщо на будь-який каприз реагувати: носити на

руках, укладати спати із собою, то батьки просто розбалують дитину. Перші 12 – 14 місяців життя саме це й потрібно робити, щоб не було різкого переходу немовляти з утроби матері в нове життя, по мірі зростання він робить це самостійно, адже йому необхідно пізнавати навколишній світ. Батькам під силу зробити так, щоб хлопчик повірив у себе й навчився довіряти навколишньому світові. Ці ранні здобутки визначають його здібності кохати й бути коханим, уміти вибудовувати взаємини з оточуючими людьми, у подальшому: і на роботі, і зі своєю родиною. Звичайно, у цьому випадку батькам доводиться жертвувати сном, кар'єрою, інтимними стосунками, а може, навіть, добробутом (можливість додаткового заробітку) [6].

Почуття. З народження до 3 років хлопчик набуває досвіду щодо прояву почуттів, а дорослі вчать проявляти їх у різних ситуаціях. *Це найважливіший період у житті дитини, у якому закладається емоційна основа людини.* Малюк віддається емоціям, не турбуючись про наслідки: б'є, не розмірковуючи, а потім дивується отриманому ефекту. У кожної людини є вроджене право відчувати, це – ключ до взаємин з іншими людьми, стабілізатор інтелекту. По мірі дорослішання, не маючи досвіду в проживанні різних почуттів (тобто не переживши емоційно цей віковий період), хлопчикам складно зрозуміти почуття інших людей і доводиться шукати заміники: наполеглива праця, алкоголь, наркотики. До недавнього часу почуттям чоловіків не було місця в нашій культурі: «Дорослі хлопчики не плачуть», «Нічого страшного», «Не злись», «Не так воно й боляче» тощо. *Найуразливішою культурною заборорою є відкидання почуттів.* Зараз чоловіки намагаються відновити втрачену частину себе [6].

У віці від 4 до 6 років почуття стають більш специфічними, пов'язаними з конкретними подіями. Гнів може означати: «Це для мене дуже важливо». Сльози можуть означати: «Я хочу зробити більше, ніж можу». Смуток говорить: «Я не хочу, щоб ти йшла». *Важливо навчити хлопчика проявляти свої почуття.* Те, які почуття батьки дозволяють проявляти, а які свідомо або несвідомо відкидають, формує його вміння проявляти емоції або знаходити спосіб заміни іншими емоціями. Якщо хлопчику вселили, що смуток у його родині не схвалюють, у майбутньому такий чоловік буде приховувати своє горе під гнівом, напруженою працею або іншими емоціями, які не дозволяли проявляти вдома. Чим більше батьки будуть відкриватися, говорячи про свої душевні травми, почуття, радощі, успіхи, тим імовірніше, що хлопчики виростуть люблячими особистостями.

Внутрішня система управління. Межа поведінки. У ранньому віці мозок повинен не лише зіштовхуватися з різноманітним інформаційним середовищем, але й мати організоване середовище. Чоловічий імпульс «спробувати» іноді буває сильнішим, ніж здатність дитини подумати про наслідки. Саме тому хлопчику обов'язково потрібно встановлювати межі поведінки, які відповідатимуть віку дитини. Найбільш поширеною є помилка, якої

припускаються батьки у взаєминах з хлопчиками до 6 років, це коли вони поводяться з маленькими дітьми як з дорослими. Як тільки хлопчик починає говорити, йому *намагаються пояснити*, що можна й чого неможна робити за допомогою логіки дорослої людини, або надають йому право обирати, приводячи раціональні доводи. А маленька дитина просто ще не може робити цього, у неї немає необхідності аналізувати свої почуття й реакції за допомогою розуму [6].

Вона *сприймає час і простір не як доросла людина*. Саме тому багато часу проводить за миттям рук: їй подобається процес, коли вода струїться по пальцях. Хлопчику важко зрозуміти, що таке почекаати одну годину, його просто потрібно чимось зайняти і час мине по-іншому, а не в очікуванні.

Маленькому хлопчику *важко зрозуміти логічні висновки*, які роблять дорослі, йому не зрозумілий процес вибору, він не розуміє: чому одне можна, а інше – ні. *Основні норми поведінки встановлюють до 5-річного віку твердо й без будь-якого обговорення*. Важливо постійно повторювати ці норми, мати терпіння й розуміти те, що хлопчик ще маленький і може їх порушити. Маленькі діти зазвичай переступають межі, коли вони втомилися, нудьгують або голодні.

До 6 років у більшості дітей немає того, що Піаже називає «конкретним операційним мисленням», яке дозволяє дитині виконувати інструкцію та запам'ятовувати її на майбутнє. Словесна інструкція передбачає доволі високий рівень розвитку здатності дотримуватися встановлених меж. Краще цінні й небезпечні предмети прибрати якнайдалі, оминаючи можливі неприємності, оскільки ніякі суворі слова, ляскання по руках не допоможуть. *Місія хлопчика – досліджувати*, нічого у світі не залишиться недоторканим, необстеженим і нерозкритим. Дорослі лише провідники, які зобов'язані зробити його дослідження спокійним і максимально безпечним.

Хлопчик потребує керівництва, а не можливості вибирати. Дитина, якій надають надто широкі можливості вибору, перетворюється на дорослого, який випробовує великі труднощі при необхідності прийняття рішення. Життя хлопчика перші 6 років залежить від того, чи зможуть батьки забезпечити йому простір для зростання й розвитку. Установити режим дня й розпорядок справ, створити певні ритуали: умивання, чищення зубів, прибирання іграшок. Потрібно тільки бути поруч і допомагати малюкові. *Це вік повторів*, тому дитині потрібно показувати наполегливо й терпляче, знову й знову, перш ніж вона буде дотримуватися встановленого порядку.

Хлопчик та його погана поведінка – це різні речі. За неслухняністю ховається жага пізнання, бажання досліджувати світ самому, отримувати відомості з перших рук. Хлопчик використовує будь-яку можливість для пізнання світ. Імовірно, неслухняність – це часто спосіб сказати: «Я хочу знати!».

Звертаючи увагу на «погану поведінку», ви її закріплюєте. Грубі вислови й «брудні» слова – гарний тому приклад. Якщо вам хочеться помити йому рот з милом у буквальному або переносному сенсі, ви приділяєте увагу поки ще неусвідомленому вислову й наділяєте його змістом. Тепер він знає як керувати поведінкою дорослих та як привернути до себе увагу [2].

Сексуальність. Оскільки перші 6 років хлопчики в основному тілесно орієнтовані, на їхні складні запитання важливо відповідати простими й зрозумілими відповідями згідно з віком. Хлопчики сексуальні з моменту народження. Немовля отримує почуттєву насолоду коли ссе, коли його тримають на руках, лоскочуть, міняють пелюшки або памперси. Батькам також доставляє задоволення цей ніжний, теплий, маленький чоловічок. Торкаючись дитини, дорослі вчать його любові й прихильності, готують до майбутніх сексуальних стосунків. Хлопчики привчаються пишатися своїм тілом, а не соромитися його, якщо батьки будуть слідувати за дитиною, з готовністю відповідати на її запитання, пов'язані із взаєминами статей, і задовольняти її природну цікавість простими й зрозумілими за віком поясненнями. Рання цікавість хлопчика своїм тілом абсолютно нормальна. Тіло – це засіб, за допомогою якого він пізнає світ, а оскільки тіло – це частина світу, то він досліджує і його. Якщо батьки будуть ставитися до цього спокійно, а не розцінювати це як привід для хвилювання, то набагато менше вірогідності, що хлопчик буде гіперсексуальним. Якщо хлопчик вимагає права на інтимність, значить він перейшов на наступну вікову сходинку свого сексуального розвитку.

Заповіді батьківства:

- беріть участь у процесі виховання з періоду вагітності. Розмовляйте з майбутньою матір'ю про свої сподівання, пов'язані з дитиною, будьте поруч з нею під час пологів. Допмагайте доглядати за немовлям з народження;

- знайдіть час виконати свої батьківські обов'язки: погратися, посміятися з дітьми. У противному випадку у ваших синів будуть проблеми в житті, і це неодмінно одізветься на вас [6].

Стереотипи. Раннє прищеплення чоловічого стереотипу поведінки руйнує ніжну емоційну тканину ества хлопчика, шкодить його уяві. Дорослим необхідно огородити хлопчиків від статевих стереотипів, що *нав'язані культурою та диктують хлопчикам* як і якими іграшками вони повинні гратися. Адже їм дарують в основному машинки, м'ячі, будівельні матеріали.

Типові прояви агресії

Хлопчикам зазвичай властива агресія, але в кожному віці вона проявляється по-різному. На думку Д. Хорсанд [7]: «У віці від 4 до 7 років типовим є *прояв ситуативної агресії*, коли хлопчик стає агресивним під впливом ситуації, наприклад, його ненавмисно штовхнули. Важливо розібратися, наскільки часто та в яких ситуаціях він

проявляє агресію. Якщо ваш малюк переконається в тому, що ви розумієте причину його негарного вчинку, він буде готовий слухатися вас. І тоді ви зможете йому пояснити, що розв'язувати проблеми можна за допомогою слів.

Ще більш типова агресія, пов'язана зі становленням особистості. Хлопчик уперше усвідомлює себе як особистість і хоче заявити про себе як про особистість.

Найбільша, мабуть, причина дитячої агресивності, яку важко усунути в цьому віці, – розлучення батьків. Хлопчики взагалі хворобливо реагують на розлучення. Можливо, тому, що потребу в батькові, як в ідеалі чоловіка, вони відчують набагато гостріше, ніж дівчатка.

Рекомендації батькам:

- допоможіть своєму синові набути навичок спілкування з віку немовляти;

- повторюйте правильно слова, які він погано вимовляє. Читайте разом вголос. Якщо дитині читають книжки, у неї розвивається увага, здатність до зосередженості та звичка слухати, удосконалюються мовленнєві навички. Коли в дитини з'являються улюблені оповідання, ви можете розпочати з ним гру «в пророцтва». «І тоді гномик сказав своєму дідусеві...» – ви робити паузу, і дитина сама закінчує фразу;

- осягайте мистецтво вигадкування історій. Ретельно дібрані казки й сюжети використовують для навчання дітей культурних норм і цінностей, а також для того, щоб спонукати їх до дій;

- створіть разом музику. Усі діти від природи музикальні, і навіть найменші діти люблять співати й відбивати прості ритми. Створіть родинний шедевр. Намалуйте пальчиками картину, можна руками, ногами. Зліпіть з нетоксичного пластиліну фігурки. Учністься грати разом і у вас з'являться улюблені ігри [6].

І на закінчення наголосимо, що незалежно від вікової групи, до якої належить дитина, образ батька надзвичайно важливий для психічного розвитку хлопчиків: при його відсутності дитині недостатньо того, у чому виражаються особливості чоловічої психіки. Це призводить до зниження соціальної активності, невміння жити в експериментальному життєвому режимі. Тато в житті хлопчика – це джерело способів і варіантів вирішення дослідницьких життєвих завдань. Якщо тато не брав участі в життєвих «дослідженнях» сина, то ступінь ризику проживання незвичайних ситуацій достатньо високий. Неясний приклад батька у разі його відсутності або недостатнього впливу ускладнює процес залучення хлопчиків до чоловічої субкультури, це може стати джерелом невротичних проявів у дитини – страхів, заїкання тощо. Відсутність батька в ранньому віці може сказатися й на його сексуально-рольовій орієнтації. Батько, який активно спілкується із сином у перші роки його життя, робить величезний внесок у майбутнє. Двадцяте століття не залишило в спадок традицій батьківства. Від батьків чекають, щоб вони

допізна залишалися на роботі. Сьогодні перед ними постає завдання: боротися за право бути батьками.

Правила гарного батьківства достатньо прості. Хлоп'ятам подобається бавитися з батьком, мірятися з ним силою. Сіднейський психолог Пол Уайт формулює дуже просто: «Якщо ви хочете знайти спільну мову з хлопчиками, учіться боротьби!». У процесі «бійок» хлопчики засвоюють важливі уроки, корисні для всіх чоловіків: вони вчаться веселитися, шуміти, навіть злитися, але, у той же час, засвоюють, коли пора зупинитися. Одна з якостей справжнього чоловіка – уміти відповідати за себе й свою поведінку, хлопчик цей урок засвоює саме в моменти сутичок з батьком на підлозі в кімнаті.

Здійснювати подорожі, спільні вилазки з батьком на природу, слухати історії про життя батька, бачити як він працює, зустрічатися з його друзями. Просто вчитися в батька абсолютно всього. Якщо батько чогось не вмів, наприклад, працювати на комп'ютері, він може навчитися цього разом із сином. Хлопчики не лише вчаться того, чого вчать їх батьки, вони переймають їхнє ставлення до життя. Їм необхідно бачити як батьки проявляють основні почуття: сум, злість, радість, страх. Спостерігаючи за батьком, син учіться відчувати, кохати. Сини ненавидять коли їх батьки деградують. Чоловіки порівнюють себе з батьком усе життя, намагаючись визначити: чи досяг він більшого або меншого.

Як розпізнати хлопчика, який зростає без батька?

На думку психолога Стіва Біддалфа [1], можна виділити чотири основні ознаки, за якими можна розпізнати хлопчика, який серйозно потребує батьківського піклування:

- агресивність стосовно ровесників. Агресивний стиль спілкування – це своєрідне маскування почуття невпевненості, яке відчуває хлопчик. Через відсутність похвали й поваги з боку дорослих чоловіків він стає жорстоким. Його принцип такий: бий перший, поки не вдарили тебе. Хлопчики, які не мають перед собою позитивного чоловічого прикладу, самостверджуються за рахунок того, що доводять – вони не дівчатка. Саме тому вони й відганяють від себе все, що вважають «дівчачім», – м'якість, товарицькість, емоційність, увагу й турботу;
- надмірний інтерес до суто чоловічих «іграшок» (зброя, м'язи, грузовики – смерть);
- обмежений діапазон поведінки (підкреслена відчуженість від забавок та ігор ровесників, удавана байдужість);
- зарозуміле ставлення до жінок і представників меншин [6].

Батько відіграє роль у нормуванні світу дитини, в утворенні системи цінностей, основних етичних оцінок, а також картини самого себе, що безпосередньо впливає на формування особистості. Батько сприяє і в хлопчиків, і в дівчаток адекватному самоставленню дитини, що дозволяє їм краще справлятися з пізнавальними завданнями міжособистісного спілкування. Чоловікам потрібно прищеплювати бажання забезпечувати

іншого. Поведінка, що стала результатом навченості, а не вроджена, залишається вельми крихкою й може доволі легко щезнути за наявності соціальних умов, які не сприятимуть її збереженню.

Список використаної літератури

- 1. Бидалф Стив** Воспитание мальчишек: почему мальчишки такие разные, и как помочь им стать мужчинами / Стив Бидалф ; пер. с англ. И. А. Литвиновой. – М. : РИПОЛ классик, 2005. – 224 с.
- 2. Элиум Д.** Воспитание сына / Д. Элиум, Дж. Элиум. – СПб. : Питер, 2003. – 256 с.
- 3. Еремеева В. Д.** Мальчики и девочки – два разных мира / В. Д. Еремеева, Т. П. Хризман. – СПб. : Изд-во «Гускарора», 1998. – С. 20.
- 4. Элиум Д.** Воспитание сына / Д. Элиум, Дж. Элиум. – СПб. : Питер, 2003. – С. 174 – 175.
- 5. Ерофеева Н. Ю.** Гендерная педагогика: Учебное пособие / Н. Ю. Ерофеева. – Ижевск: ERGO, 2010. – 312 с.
- 6. Хорсанд Д. В.** Растить сына. Как? / Д. В. Хорсанд. – СПб. : Вектор, 2006. – С. 74 – 76.

Харченко Л. Г. Гендерний підхід до виховання хлопчиків

У статті розкрито особливості розвитку хлопчиків у період відкриттів, наслідування й повторів (від народження до 6 – 7 років) і зроблено акцент на гендерних аспектах у вихованні хлопчиків цієї вікової групи. Потреби. Почуття. Внутрішня система управління. Сексуальність. Стереотипи. Розкрито роль батька в нормуванні світу дитини, в утворенні системи цінностей, основних етичних оцінок, а також картини самого себе, що безпосередньо впливає на формування особистості. Тато в житті хлопчика – це джерело способів і варіантів вирішення дослідницьких життєвих завдань.

Ключові слова: виховання, стереотип, потреби, почуття, внутрішня система управління.

Харченко Л. Г. Гендерный подход к воспитанию мальчиков

В статье раскрыты особенности развития мальчиков в период открытий, подражаний и повторения (от рождения до 6 – 7 лет) и сделан акцент на гендерных аспектах в воспитании мальчиков данной возрастной группы. Потребности, чувства, внутренняя система управления, граница поведения, сексуальность, стереотипы мальчиков 6 – 7 лет. Раскрыта роль отца в нормировании мира ребенка, в образовании системы ценностей, основных этических оценок, а также картины самого себя, что непосредственно влияет на формирование личности.

Ключевые слова: воспитание, стереотип, потребности, чувства, внутренняя система управления.

Kharchenko L. G. Gender Approach to the Education of Boys

The article reveals the peculiarities of the boys in the discovery period, imitation and repetition (from birth to 6-7 years), and an emphasis on gender

issues in the education of boys in this age group. Needs, feelings, internal control system, the boundary behavior, sexuality, stereotypes boys 6-7 years. The role of the father in the normalization of the world of the child, formation of values, basic ethical evaluations and a pictures of himself that directly influents on the formation of personality.

Key words: education, stereotype, needs, feelings, internal control system.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2013 р.

Прийнято до друку 28.02.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Харченко С. Я.

УДК 37.091.4Макаренко

О. І. Шкурін

А. С. МАКАРЕНКО ПРО БАТЬКІВСЬКИЙ АВТОРИТЕТ

Одвічне питання для вихователя як завоювати авторитет у свого вихованця? Тільки авторитетний педагог може розраховувати на високий результат у своїй роботі так як його учні будуть прислухатися до кожного його слова, виконувати всі його завдання і його ідеї будуть відображатися у свідомості дітей бажанням втілити їх як найкраще тому, що вони дорожать думкою і оцінкою авторитетного наставника. Проблеми авторитету наставника не обійшли увагу кращих теоретиків і практиків у галузі педагогіки, психології та філософії.

Макаренко в лекціях про виховання дітей звертав нашу увагу перш за все, на те, що виховати дитину правильно і нормально набагато легше, ніж перевиховати. Правильне виховання із самого раннього дитинства це зовсім не така важка справа, як багатьом здається говорив він. За своєю труднощі цю справу по силі кожній людині, кожному батькові і кожній матері. Добре виховати свою дитину легко може кожна людина, якщо тільки він цього дійсно захоче, а крім того, ця справа приємна, радісна, щаслива.

Перевиховання вимагає і більше сил і більше знань, більше терпіння, а не в кожного батька все це знайдеться. А крім того, робота перевиховання переробки це робота не тільки більш важка, але і сумна. Така робота, навіть при повному успіху, заподіює батькам постійні засмучення, зношує нерви, часто псує батьківський характер [1]

У моїй практиці, так Антон Семенович говорив про проблеми шкільного радянського виховання, я був переконаний, що педагог, вихователь чи вчитель не повинен мати права покарання, і я ніколи не давав йому права покарання, навіть догани. Від цього робота педагогів робилася важче, бо вони повинні були мати авторитет. Говорячи про авторитет, багато педагогів переконані, що авторитет або дається від бога